

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmonij) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Niemce. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Azya. — Afryka. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Regulacya żeglugi wodnej. — Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Przytrzymanie archimandryty Nikanora.)

Z Krakowa donosi *Krakauer Ztg.*: Wysokie ministerjum handlu mianowało, jak słyhać, komisję do zbadania spławności głównych rzek w tutejszym okręgu administracyjnym. Jak wiadomo, toczyły się już od niejakiego czasu obrady nad uregulowaniem tych gościńców wodnych; a teraz mają być na miejscu przedsiębrane bliższe rozpoznania.

Wiedeń, 19. maja. Jak donosi gazeta praska, uda się Jego Mość Cesarz Ferdynand dnia 1. czerwca do Płoszkowic a później do Reichstadt, a Jej Mość Cesarzowa Marya Anna wyruszy 5go czerwca w podróż do Włoch.

— Ich Cesarzew. Moście Arcyksiężna Zofia i Charlotte sprowadziły się wczoraj do zamku Schönbrunn.

— Jego Cesarzew. Moście Arcyksiężę Franciszek Karol spodziewany jest w sobotę w Schönbrunnie z powrotem z Pragi.

— Serbski minister finansów, Jan Marinowich, który kilka dni tutaj bawił, odjechał do Belgradu, a montenegroński adjutant, pan Makowich do Cettinii.

— Dziennikowi *Allgemeine Zeitung* piszą z Wiednia pod dniem 13. b. m., że przytrzymanie archimandryty Nikanora stanowi jeden z tych punktów, względem którego były austriacki oficer a terażniejszy adjutant księcia Danily uktada się w Wiedniu. Powyż orzeczony dziennik dodaje: „Chodzi tu o wyjednanie zezwolenia dla czernogórskiego archimandryty Nikanora Njegusza w podróż do Petersburga, aby tam otrzymać wyświęcenie biskupie. Nikanor był dawniej archimandrytą w Zarze, i teraz jeszcze jest austriackim poddanym lubo samowolnie wydalil się do Cetyunii. C. k. namiestnik w Dalmacyi wzbrania się wydać mu paszport do Rosyi, a nawet oświadczył, że może udać się do Karłowic w Kroacyi, gdzie patriarchy Rajachich da mu wyświęcenie biskupie, tem bardziej, że każdy Władyka Czernogóry, a nawet święty Piotr z Cetyunii wyświęcał się w Karłowicach.“

Ameryka.

(Wiadomości z centralnej Ameryki.)

Z Nikaraguy donoszą o nastapionej już ratyfikacyi umowy z 28. marca, zawartej między pp. Cass i Yrissari. Na posiedzeniu nie było kilku członków obecnych; korzystano więc z tej sposobności i utrzymano umowę 10ciu głosami przeciw 5. — Spodziewają się zgodnego załatwienia sporów pogranicznych zachodzących między Nikaraguy a Kosta Riką. — W Kosta Rice obchodzono uroczyste niektóre rocznice z wojny i walki z awanturnikami. — W Salvador podała rada uniwersytetu petycję do zgromadzenia państwa względem uchylenia edyktu w sprawie wydalenia z kraju Jezuitów, i by im wychowanie młodzieży powierzono. — Ze wszystkich republik w Ameryce środkowej zdają się być jeszcze najpomysłniejsze stosunki Guatemali. Wykaz finansów republiki tej z miesiąca marca nie wylicza żadnych już długów, a nadto mówi i o nadwyżce.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Sir Collin Campbell jenerałem armii. — Przesilenie ministeryalne. — Rozprawy w parlamencie z d. 14. maja.)

Londyn, 16go maja. Uroczystość urodzin Królowy obchodzono wczoraj zwykłymi festynami, tylko częste deszcze przeszkadzały publiczności.

— Gazeta londyńska zawiera mianowanie sir Collin Campbella rzeczywistym jenerałem armii, gdyż dotąd przyznawano mu ten tytuł dla tego tylko, iż piastował godność komendanta. Awans ten był

konieczny ze względu na to, że ma otrzymać tytuł marszałka.

— Jak się pokazuje z obrad parlamentu, została mocya lorda Shaftesbury roztrzygnięta większością 9 głosów na korzyść rządu. Mała to większość bez wątpienia, ale zawsze jest to zwycięstwo rządu. Ministerjum Derby przebyło zatem szczęśliwie jeden niebezpieczny szkopuł; ale jak się skończy dyskusya wizbie niższej, nie można przewidzieć jeszcze, chociaż nie mała to rzecz, że lord John Russel staje tą razą po stronie lorda Palmerstona. Mimo to nie może opozycya, jak utrzymuje nawet w najlepszym razie spodziewać się zbyt znacznej większości. Najwięcej nastąpić może przewaga 40-50 głosów. Wszystko zależy od tego, czy lordowie Palmerston i Russell porozumieli się dokładnie na wczorajszej konferencyi w pomieszkaniu lorda Palmerstona względem pewnych koncesyi w obec niezawisłej partyi liberalnej. Na przedwczorajszym meetyngu w Cambridge-House nie było lorda Russel, a liczba obecnych miała wynosić 206. Zwykle przesadzają dzienniki w takich wypadkach, ale to liczba zdaje się być wiarogodna.

— Na posiedzenie izby wyższej zebrał się parowie w znacznej liczbie. Również galerye przeznaczone dla słuchaczy, nawet próżne zwykle miejsca przed tronem były natłoczone. *Earl Shaftesbury* przytoczył zapowiedziane dawniej już rezolucye przyganiające zawczesnemu ogłoszeniu tajnej depeszy rządowej do lorda *Canning'a*, gdyż pismo to mogłoby dać otuchę ścierającym się teraz w Anglii stronnictwom. Mowca oświadcza naprzód, że wnosząc te rezolucye nie unosił się bynajmniej względami dla jakiegokolwiek stronnictwa politycznego. Że lord *Ellenborough* ustąpił i całą odpowiedzialność za tę depeszę przyjął na siebie, to jeszcze nie uważa gabinetu od winy. Przypatrzywszy się bliżej, przyznać potrzeba, że stan rzeczy w niczem się nie zmienił. Raczej możnaby powiedzieć, że ustąpienie prezydenta indyjskiego urzędu pogorszyło tylko i tak już zakłopotane stanowisko rządu. Za dążność polityki wyrażonej w depeszy ciąży potąd jeszcze odpowiedzialność na całym gabinecie, a po prawdzie nie jest lord *Ellenborough* jedynym ministrem, który ją ogłosił. Wyrażenie się innego ministra (p. *D'Israeli*) uważać należy niemal także za ogłoszenie tej depeszy. Kanclerz skarbu oświadczył między innymi, że rząd potępia ze wszech miar proklamacyę lorda *Canning'a*, a słowa te są nierównie ostrzejszą naganą, niż wyrazy samejże depeszy. Jeśli więc przyjęto dymisyę lorda *Ellenborough'a*, tedy sądem jego (mowcy) należałoby domagać się i ustąpienia kanclerza skarbu. W depeszy lorda *Ellenborough'a* zawiera się to mylne zdanie, jakoby zagrożony w proklamacyi zabór wszelkiej własności gruntowej w Audzie, rozciągał się także na własność mniejszych posiadaczy gruntowych i włościan. Zagrożenie to odnosi się właściwie tylko do Tulukdarów i tym podobnych ludzi. Sądem lorda *Ellenborough'a* ucierpiałoby przez ten zabór do 2,000.000 właścicieli, lecz rzeczywiście utraciłoby dobra swe zaledwie tylko 600 właścicieli, którzy po większej części brali udział w powstaniu. Oprócz tego okazuje się to z urzędowego sprawozdania jenerała *Sleeman*, że ludzie ci są w ogóle cheiwi, łakomi i drapieżni. Rzeczą byłoby niebezpieczną, gdyby rząd angielski utwierdził ich jeszcze w tem mniemaniu, że się z nimi zbyt srogo obchodzą. Depeszę tę przetłumacza w Indyach na 10—12 dyałektów i języków, i stanie się przedmiotem rozmowy wszystkich mieszkańców tamtejszych. A jeśli tylko w Indyach rozejdzie się wiadomość o tem, że rząd angielski nie pochwała wcale sposobu, w jaki wielką część państwa indyjsko-angielskiego nabyto, natenczas powaga zwierzchnictwa angielskiego znacznie się zachwieje. Lord *Ellenborough* potępia politykę wcielania krajów, lecz zapomina o tem, że i on wcielił całą krainę Amira z Syndu do państwa indyjsko-angielskiego. Depesza jest najostrzejszą naganą, jaką tylko którykolwiek z dygitarzy angielskich otrzymał, a zarzut ten jest tem dotkliwszy, że obarczono nim tak wysokiego i zasłużonego urzędnika, jakim jest niezaprzeczenie lord *Canning*. I jakże może się utrzymać rząd angielski w Audzie, jeśli padnie potępienie na zasadę, według której kraj ten wcielono? Depesza ta uwłacza niemniej i narodowej sławie angielskiej na kontynencie europejskim. Rzeczą to niesłychana, że rząd potępia całą politykę w Indyach w sposób tak przykry, i wystawia na zarzuty tych wszystkich wielkich i zasłużonych ludzi, którzy przyłożyli się czynnie do powiększenia posiadłości angielskich w Indyach. Lepiej nierównie odwołać lorda *Canning'a* z posady, niż go na niej zostawiać, a przytem upokarzać,

Trzeba teraz przedewszystkiem dać poznać światu, że ani parlament, ani opinia publiczna narodu nie pochwała tego, co rząd w tej mierze uczynił.

Earl Ellenborough odpowiada, że z osnowy dokumentów dostępnych całemu światu okazuje się widocznie, jako rokosz w Audzie jest raczej wojną otwartą niż buntem. O takiej polityce, jak polityka zaborcza lorda Canninga niesłyszano potąd jeszcze w Indjach. Co do postępowania jego w Syndzie, tedy przyznaje się do surowego skarcenia Amirów tamtejszych, którzy rząd angielski zdradzali. Lecz przy tem wszystkiem nie grabił niczyjej własności, i to się też przyczyniło najwięcej do utrzymania tam pokoju pod panowaniem angielskiem. Depesza do lorda Canning'a może zapobiedz nie jednej niestosowności, lecz nie krępuje go w niczem, cokolwiek tylko chciałby przedsięwziąć na dobro ogółu. Nie zdaje się mu też wcale, iżby proklamacya wyrażała prawdziwe przekonanie lorda Canning'a. Pochodzi ona z kąd inąd, gdyż gubernator jeneralny uległ obcym wpływom. Książę *Argyll* sądzi, że depeszę ogłoszono tylko dlatego, by zrobić z niej kwestyę polityczną w Anglii, a *lord kanclerz* utrzymuje, że szef gabinetu nie jest obowiązany pochwalać wszystko, cokolwiek tylko który z jego kolegów urzędownie postanowi, i że nie potrzebuje ustępować ze swej posady, jeśliby czynność tego lub innego ministra otrzymała nagane. Przeciw wniesionym rezolucjom wypadałoby zaproponować rozpoznanie kwestyi uprzedniej. *Earl Grey* sądzi, że *lord Ellenborough* uznawszy niestosowność proklamacyi lorda Canning'a musiał też i z obowiązku swego przesłać mu odpowiedź. Przyznać jednak musi, że odpowiedz ta mogła być nieco oględniejsza. Również i ogłoszenie depeszy było rzeczą niebezpieczną. Wielka to ze strony rządu niestosowność, potępiać politykę korony angielskiej w sprawie wcielenia królestwa Audy. Dziwi go to wielce, że ministeryum chciałoby zapobiedz wotum nieufności zaproponowania kwestyi uprzedniej. Coś podobnego nie przytafiło się jeszcze podobno w parlamencie angielskim. Potąd popierano propozycyę taką wniesieniem poprawki, a poczem następowało zwykle wotum zaufania. Książę *Newcastle* popiera rezolucyę. *Earl Derby* zarzuca, że *lord Shaftesbury* ulega przeciw wpływowi stronnictw chociaż się tego wypiera. Cała ta rzecz wydaje mu się być jakby znową familijną. Jak tylko rząd powziął wiadomość o obwieszczeniu depeszy, odtąd też minister, co wydał pozwolenie do tego ogłoszenia, przestał być jego kolegą. A jeśli niektórzy utrzymują, że ustąpienie lorda *Ellenborough'a* nie uwalnia jeszcze gabinetu od zarzutu i odpowiedzialności za ten krok jego, tedy musi przywieść w pamięć także i ustąpienie lorda *Russel* roku 1855. Koledzy jego nie zgodzili się na umowę w Wiedniu przezeń zawartą, *lord Russell* ustąpił, i na tem się też skończyło, gdyż nieprzyjaźnią rządowi propozycyę cofnięto. *Earl Granville* dowodzi, że przytoczony wypadek nie da się do kwestyi terażniejszej zastosować. Z głosowania wypadło 167 głosów (118 parów obecnych i 65 zastąpionych) przeciw i 158 głosów (93 parów obecnych i 49 zastąpionych) za rezolucyami. *Odrzucono więc rezolucyę* 9ciu głosów.

Na posiedzeniu izby niższej zaproponował *Cardwell* zapowiedzianą już dawniej rezolucyę względem depeszy lorda *Ellenborough'a*. „*Solicitor General*“ stawał w obronie rządu, a następnie zabrał głos pan *Lowe*. Zdaje mu się — rzecz między innymi, że rząd zganił postępowanie lorda *Ellenborough'a*. Lecz kiedy już do tego przyszło, to wypadło krok ten dawniej już uczynić. Sądzi zresztą, że obowiązkiem rządu oświadczyć się wyraźnie, jaką zamysła zachować na przyszłość w Indjach politykę. Słowem, musi albo pochwalić zasady wyrażone w depeszy lorda *Ellenborough'a*, lub odwołać je publicznie. *Lindsay*, *lord Vane Tempest* i *Baillie* występują przeciw rezolucyom. *Vernon Smith* staje w obronie lorda *Canninga*. *Lord Stanley* potępia politykę grabieży gubernatora jeneralnego. *Lord J. Russel* uważa postępek rządu z lordem *Canningiem* za niestosowny i szkodliwy, i utrzymuje, że ministeryum odpowiadać powinno tak za wydanie, jak i za ogłoszenie depeszy. Na propozycyę p. *Roebuck'a* odroczone dalsze rozprawy.

Francya.

(Uchwały senatu. — Obóz pod Chalons. — Stan finansów państwa.)

Paryż, 16. maja. W senacie, który na przyszły poniedziałek mieć będzie zapewne ostatnie swe posiedzenie, toczyła się upłynionego piątku bardzo ciekawa dyskusya nad uchwałą senatu względem wysokiego trybunału, którego władza według pierwszego artykułu ustawy rozciągać się będzie na zbrodnie i przestępstwa popełniane przez ministrów, wysokich urzędników koronnych, kawalerów wielkiego krzyża legii honorowej, posłów, senatorów i radców państwa. Senatorowie, należący pod wojskową władzę, mają tymczasowo podlegać i na przyszłość wojskowym sądom. Wkońcu przyjęto projekt ustawy większością głosów, to jest 121—9. Między występującymi przeciw tej ustawie zwrócili na siebie uwagę p. *Lavalette* i hrabia *Flahaut*, z których osobliwie pierwszy wyrażał się z wielką żywością przeciw ustanowieniu nie wyłączonej i zasadam z 1789 roku sprzeciwiającej się władzy. Jedyna zmiana, jaka zaszła w uchwale senatu, jest przyjęcie poprawki, według której książęta cesarskiej rodziny mają być postawieni na równi z wysokimi dygnitarzami państwa i jak ci, podlegają władzy wysokiego trybunału.

— Założenie obozu pod Chalons ma być odłożone na później o jeden miesiąc; ściąganie wojsk nastąpi zatem dopiero około 15go czerwca.

— *Monitor* zawiera obszerny artykuł jaki jest stan finansów państwa, w którym najprzód powołuje się na stan finansów, jaki pan

Magne przedstawił w październiku z. r., a po wyliczeniu wszystkich od owego czasu dokumentów, taki ogólny wyprowadza rezultat:

„Co się tyczy przeszłości, tedy nie ulega żadnej wątpliwości, że skarb z powodu pożyczek, których kwotę, chociaż często o tem wątpili, wpłacano z zadziwiającą punktualnością, z powodu wzrostu niestałych podatków i pomimo ogromnych ciężarów, jakie nań wkładały wojna, dżyżyna, cholera i wylewy wód, mógł uczynić zadość wszystkim przewidzianym i nieprzewidzianym, zwyczajnym i nadzwyczajnym wydatkom, a nakoniec, że od czasu zamknięcia obrachunkowego roku 1854 niepokryte wydatki budżetu nie powiększyły się o jedną centymę; że owszem będąc do dyspozycji resztę pożyczek w sumie 20 milionów na mocy nowo uchwalonej ustawy można było obrócić na wsparcie dotkniętych wylewem wód. Wszystko każe się nawet spodziewać, że przewyżka będzie daleko znaczniejszą, i nastęrczy zasilki na chińską wojnę. Oprócz tego jest to rzecz niezawodna, że niepokryte wydatki, które w ogóle wynoszą 965 milionów, środkami, które rząd przygotował, będą wkrótce zredukowane na 765 milionów, a za pomocą spłat bankowi zmniejszą się dalej na 725 milionów. Ta likwidacya przyszłości sprowadzi krok za krokiem potoczny dług a mianowicie bony skarbowe prawie do granicy normalnej. Co się tyczy obecności, uzyskane podczas pierwszych czterech miesięcy wyukłości obrotu okazują powiększenie 6,670 000 fr. w porównaniu z odpowiednią epoką roku 1857. Jednak gdy dochody z r. 1858 obliczone są według kwot uzyskanych w roku 1856, tedy przewyżka, jaką nadprzewidziane kwoty uzyskano, wynosi około 29 milionów, i te będą dodane do tych 20 milionów, jakie się okazują z przewyżki dochodów, którą wotowano na pokrycie kredytów uzupełniających.“

Pan Magne rozwija potem, co się zrobiło dla uzyskania przewyżki dochodu, która jest tak znaczna, że znowu amortyzacyą zająć się można. Przewyżka ta na rok 1859 będzie wynosić nie mniej jak 93,878.000 fr., z których 46 milionów będą obrócone na nadzwyczajne wydatki, a 40 milionów na amortyzacyę tak, iż jeszcze zostanie się przewyżka około 8 milionów. Z nadesłanych do władz raportów okazuje się, że niestałe podatki za kwiecień przewyższają o 1,957.000 fr. podatki roku przeszłego. Za doliczeniem decymy wojennej zniesionej od początku zeszłego roku będzie wynosić przyrost 2,587.000 fr. Jest o 6 milionów wyższy, niż kosztorys w budżecie na rok 1858.

Szwajcarya.

(Konsulaty francuskie. — Stronnictwo radykalnych przewaga. — Układy z duchowną władzą. — Wiadomości bieżące.)

Berna, 13. maja. Francuskie poselstwo w Bernie oznajmiło związkowej radzie urzędownie, że hrabia *Charles Marie Olivier Chappedeleine* został mianowany wicekonsulem w Bazylei. Rząd w Bazylei zostanie w zwykły sposób zapytany względem udzielenia exequatur konsularnemu agentowi.

Wybory wielkiej rady w kantonie Berny zostały teraz ukończone. Radykalne stronnictwo liczyć będzie 140 do 150, zaś konserwacyjne 75 do 85 członków. Łatwo można przewidzieć, że większość radykalistów w wielkiej radzie zaprowadzi silną i przeważającą większość w rządzie i całej wyższej magistraturze, równie jak w urzędach sądowych, jednak równocześnie zezwoli znacznej mniejszości konserwatystów niejaką reprezentacyę we wszystkich tych urzędach. Znaczna większość radykalistów w mieście Berny, dotychczasowej stolicy berneńskiego konserwatyzmu, była prawdziwą niespodzianką dla konserwatystów. Wzrastający napływ osiedlających się z innych kantonów przyczynił się głównie do tego przeciśtożenia, gdyż wielu z osiedlonych związanych są swemi sprawami z radykalnymi władzami związkowymi, których stolicą jest Berna.

Konstytucyjna rada zebrała się w Neuenburgu dnia 10. b. m., ustanowiła bióro w radykalno-rządowym duchu, a potem dla wypracowania projektu konstytucyi obrała wydział, złożony ze wszystkich politycznych stronnictw. *Florian Calame*, przywódzca dawnych umiarkowanych rojalistów, znajduje się także między wybranymi.

Wielka rada w Fryburgu potwierdziła jednogłośnie układy zawarte między rządem a biskupem względem administracyi kościelnych dóbr. Kościelne dobra zostaną kościołowi wydane, i na przyszłość znowu jak przed 1848 rokiem administrowane, jednak pod kontrolą mieszanej z deputowanych duchownych i świeckich wyższych władz utworzonej komisji. Wystąpieniem starszego członka rady państwa p. *Werro*, a obsadzeniem tegoż przez innego młodszego otrzymało stronnictwo konserwatystów w fryburgskim rządzie przewagę nad innymi stronnictwami. Konfesyjno-mieszana kantonalna szkoła w St. Gallen nie uzyskała dotąd jeszcze zaufania tamtejszych katolików. Między nowymi uczniami właśnie rozpoczętego szkolnego roku znajduje się stosunkowo bardzo mało dzieci katolickich rodziców.

Niemce.

(Komisya w sprawie czernogórskiej. — Dochody celne.)

Berlin, 18. maja. W czernogórskiej sprawie miała wysoka Porta oświadczyć swoje gotowość pójść za radą Prus, Anglii, Francyi i Rosyi, i załatwienie pogranicznych sporów z Czernogórą poruczyć komisji pięciu wielkich mocarstw. Tem samem nastęrczłaby się sposobność za dyplomatycznym pośrednictwem nie tylko przywrócić dawny stan rzeczy, ale oraz stosunki Czernogóry do Porty uregulować na zasadzie prawa narodów. Kwestya, czy Czernogóra podlega tureckiemu zwierzchnictwu lub nie, nie może być na przy-

szłość przedmiotem sporu, jeżeli powody niesnasek z Portą zostaną w tym względzie zupełnie usunięte.

— Z porównania dochodów bruto w związku celnym roku 1857 z dochodami roku przeszłego okazuje się następujący rezultat: W roku 1857 przyniosło cło przywózowe 26,014,819 talarów naprzeciw 25,549,599 przeszłego roku, cło wywózowe 198,013 talarów naprzeciw 226,866, cło przewoźne 382,956 talarów naprzeciw 379,985. Okazuje się więc przy cło przywózowym większy przychód 465,220 talarów, przy cło wywózowym mniejszy przychód 28,853 talarów, przy cło przewoźnym większy dochód 2971 talarów, w ogóle większy przychód 439,338 talarów, które podwyższenie naprzeciw dochodowi z przeszłego roku równa się prawie $1\frac{3}{4}$ pct.

Rosya.

(Nowiny dworu. — Zmiany w ministeryach. — Towarzystwa akcyjne. — Doniesienia z Kaukazu. — Wiadomości bieżące. — Zmiany w administracji.)

Petersburg, 10. maja. Ponieważ dnia 18. albo 19. b. m. spodziewają się przybycia Wielkiej księżny Olgi Mikołajewny, następczyni württembergskiego tronu a siostry Cesarza, zatem zdaje się, że panująca Cesarzowa nie będzie towarzyszyć Cesarzowi w jego podróży do Archangłu. Dwór zajmie jak zwykle letnią rezydencję. Pogłoski o ustąpieniu ministra wojny Suchosanet, ministra sprawiedliwości Panina i ministra spraw wewnętrznych Łanskoj potwierdzają się coraz więcej. Utrzymują, że następcą pierwszego będzie książę Wassilczyków. Jenerał Rostowców, ulubieniec Cesarza, wzbraniał się dotąd stanąć na czele jakiegokolwiek ministeryum. Radca państwa Nowosielski, którego niezmordowanym usiłowaniami zawdzięcza Rosya założenie rosyjskiego towarzystwa handlu i żeglugi na czarnym morzu, założył w dalszym toku swych planów nowe towarzystwo akcyjaryuszów parowej żeglugi na kaspijskim morzu. Cesarz potwierdził statuta tego towarzystwa. Kapitał towarzystwa, złożony z 12,000 akcyj po 250 srebrnych rubli, wynosi 3,000,000 srebrnych rubli. Chcąc wesprzeć towarzystwo, zobowiązał się rząd użyć pomocy towarzystwa przy transportowaniu żywności dla kaukaskiej armii z Astrachanu rocznie nie mniej jak 350,000, a nie więcej jak 500,000 czwartów zboża. — Dziennik *Kaukaz* ogłasza obszerny raport względem obsadzenia wyżyn Dargo. Z tego raportu okazuje się, że po obsadzeniu arguńskiego wąwozu szukano jak najusilniej wstępu do czarnych, z lasów ogolonych gór, aby tym sposobem otworzyć pole wojenne za wielką Czechnią, dla wawozów niedostępną od frontu. Wielką Czechnę zatem nie zdobyli jeszcze Rosyanie; raport potwierdza to już tem, że jenerał Jewdokimów zdobywszy wyżyny Dargo, cofnął się z główną swą siłą, to jest $10\frac{1}{2}$ batalionami, 3 sotniami kozaków, 2 sotniami milicji i 6 działami do małej Czechny.

Z rozkazu wielkiego księcia meklenburgskiego, inspektora wszystkich strzelców, wyjdzie wkrótce dzieło hrabi Walderssee „Leitfaden zur Bildung der Infanterie itd.“ na rosyjski język przetłumaczone. Jeden z najstarszych jenerałów rosyjskiej armii, członek rady państwa, i jenerałnego audytorjatu w ministeryum wojny książę Szachowski I., otrzymał na własne żądanie swe uwolnienie i roczny urlop dla przywrócenia swego zdrowia. Ten weteran zostanie przy boku Cesarza, oraz członkiem rady państwa. Szlachta gubernii Woroneż i Kursk została upoważniona cesarskim reskryptem obradować w komitecie nad kwestyą emancypacji włościan.

Podczas gdy założenie prywatnych drukarni, litografii i tym podobnych zakładów było dotąd zawisłe od specjalnego zezwolenia centralnego rządu, mają być odtąd dyrektorowie policji, cywilni gubernatorowie, szefowie powiatów i starostowie upoważnieni udzielać przedsiębiorcom koncesyę tego rodzaju. Nadmieniano już dawniej, jak dalece rosyjski rząd rozszerzając władze prowincjonalnych i miejskich administracji wszelkich dokłada starań, aby złagodzić ów surowy z wielą niedogodnościami połączony centralizacyjny system przynajmniej względem podrzędnych administracyjnych kwestyi.

Księstwa Naddunajskie.

(Bunt chłopów w dobrach Miłosza.)

Bukareszt, dnia 5. maja. W posiadłościach księcia Miłosza nad Jalomnicą wybuchł temi dniami bunt, który przytkumiono dopiero za wkroczeniem wojskowego oddziału. Od pięciu lat już były obszerne dobra księcia po tak wysokich cenach wydzierzawiane, że dzierżawca, aby nie stracić, był przymuszony uciemniać chłopów. W ostatnich czasach oddano te posiadłości nowemu dzierżawcy za wyższy jeszcze dzierżawny czynsz. Rozumie się, że nowy dzierżawca wymagał jeszcze więcej po chłopach. Chłopi udawali się do księcia, gdy jednak ich prośba została bez skutku, wypędzili dzierżawcę. Podobne wypadki wydarzają się tu prawie co roku. Ci, co przewiną, uciekają zwykle na prawy brzeg Dunaju, gdzie przyjmują służbę pastuchów, albo trudnią się rabunkiem. Innym przebacza właściciel dóbr dla własnej korzyści, jednak dzierżawca wraca tylko w bardzo rzadkich wypadkach.

A z y a.

(Nowo mianowany gubernator chiński do Kantonu.)

Hwang Czunghan, nowo mianowany gubernator w Kantonie i następca Yeh'a, rodem jest z prowincji Fukian. Roku 1851 był pierwszym urzędnikiem sądowym w prowincji Czykiang, a roku 1853 podskarbnym cesarskim w prowincji Kanzu. Obecnie jest podobno gubernatorem jenerałnym w prowincji Suczen, a jak słychać nienależy do liberalnych urzędników cesarskich, jak niegdys

Kijng i Muchanga, którzy roku 1842 jako pełnomocnicy cesarsey traktowali o pokój w Nankinie z Anglikami, lecz do stronników dawnego systemu rządowego, którzy wszystkich cudzoziemców nienawidzą, i nie obcego nie cierpią. Upewniają, że zjechał już od Kantonu i pod nazwiskiem przybranem przebywa w tem mieście, gdzie też naradza się tajnie z mandarynami względem przyszłych negocyacji z posłami mocarstw obcych, które w Szanghaj mają się rozpocząć. Towarzyszy mu dawniejszy gubernator z Honan, Luk Ping Cheong, który z rozkazu Cesarza ma wejść w porozumienie ze znakomitszymi mieszkańcami ościennych Kantonowi dystryktów.

Afryka.

(Rozruchy w Egipcie zagłodzona. — Kanał Suez.)

Egipt. Triester Zeitung donosi: Z Alexandryi nadeszły nowe depesze francuskiego jenerałnego konzula Sabbatiera z 26. kwietnia. Według nich przyjazd i silne wystąpienie wicekróla położyło koniec rozruchom emigrantów włoskich i zaszły liczne aresztacje. Pan Sabbatier utrzymuje, że zostawał w wielkiem niebezpieczeństwie. Z Paryża donoszą: Na prośbę francuskiego jenerałnego konzula w Alexandryi wezwał hrabia Walewski admirała Hamelin z przyczyny wypadków zaszłych między francuskimi agentami policji a włoskimi emigrantami, ażeby wice-admirałowi Clavaud, którego pawilon powiewa na okręcie „Pomone“, dał rozkaz odpłynąć tą fregatą z Piraju do Alexandryi.

Względem kanału Suez piszą z Alexandryi, 5. maja: Odwołują wiadomość o domniemanym nagannym dekreście wysokiej Porty do wicekróla względem kanału Suez. Podróż wicekróla do Europy ma być niezawodna; jak słychać, zamysła także Anglię odwiedzić. — Według późniejszych wiadomości z Alexandryi z 11. b. m. oczekiwano tam pana Lesseps, który chciał zawiązać towarzystwo, ażeby rozpocząć przekopanie międzymorza Suez. Porta, jak słychać, potwierdziła prywatnie to przedsięwzięcie.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 18go maja. Podług najnowszych doniesień prywatnych z Raguzy ma Hussein Basza w ręku oryginalne oświadczenie jednego z pełnomocników księcia Danily, z czego możnaby wnosić, że atak Montenegrynów na dniu 13. b. m. nastąpił w ciągu zawieszenia broni, właśnie gdy Turcy zamierzali cofnąć się z Grahowa do Kłobuka.

Tryest, 19. maja. Turecka fregata „Feizi Bahri“ opuściła wczoraj zatokę tutejszą.

Medyolan, 18. maja. Z bandy zbójckiej w okolicy Brescii zabiła zandarmerya dwóch, jeden ciężko raniony został pojmany, a trzech innych stawilo się dobrowolnie przed władzą.

Paryż, 17. maja. Dzisiejszy *Monitor* donosi: Cesarz przyjmował wczoraj tureckiego pełnomocnika Fuad Baszę. Dziś jeździł Cesarz do lasku hulońskiego na lustracyę sześciu pułków ciężkiej kawalerji.

Paryż, 18. maja. Migeon został obrany deputowanym w departamencie Haut Rhin.

Londyn, 19. maja. Na wczorajszym posiedzeniu izby niższej odroczone została debata nad mocą Cardwella, gdyż zapisane są inne mocy. Konferencya z izbą wyższą względem przysięgi nastąpiła już; p. Rothschild był obecny.

Z **Turyynu** donoszą z 18. b. m.: Na wczorajszym posiedzeniu izby deputowanych przemawiał hrabia Revel przeciw pożyczce.

Berlin, 19. maja. Dzisiejszy numer dziennika *Zeit* zawiera doniesienie, że Porta zgadza się na zaproponowane spokojne załatwienie sporów granicznych z Montenegrem za pośrednictwem komisji pięciu mocarstw głównych.

Lizbona, 17. maja. Królowa portugalska przybyła tu w tej chwili szczęśliwie i w najlepszym zdrowiu. Jutro o 9. godzinie zrana nastąpi uroczystość zaślubin.

Nowy York, 5. maja. Podług depeszy otrzymanej w Liverpoolu podpisał prezydent Stanów zjednoczonych bil w sprawie Kansasu.

Kurs lwowski.

Dnia 21. maja.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	4	45	4	48
Dukat cesarski	4	48	4	51
Półimperyj zł. rosyjski	8	19	8	23
Rubel srebrny rosyjski	1	36	1	37
Talar pruski	1	32½	1	34
Polski kurant i pięciozłotówka	1	10	1	11
Galicyskie listy zastawne za 100 złr. } bez kuponów	79	42	80	5
Galicyskie obligacje indemnizacyjne } bez kuponów	79	50	80	20
5% Pożyczka narodowa	83	7	83	48

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 19. maja.

	złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	—	—
„ sprzedał „ „ 100 po	80	—
„ dawał „ „ za 100	79	30
„ żądał „ „ za 100	—	—
Wartość kuponu od 100 złr.	1	33¼

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 19. maja o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% $83\frac{3}{8}$ — $83\frac{7}{8}$. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% $94\frac{1}{2}$ — 95. Lomb. wen. pożyczki z 5% $97\frac{1}{2}$ — 98. Obligacje długu państwa 5%

82⁵/₈—82³/₈. det. 4¹/₂% 72¹/₈—72⁵/₈, det. 4% 64³/₈—65, detto 3% 49³/₈—50. detto 2¹/₂% 41¹/₄—41¹/₂, detto 1% 16¹/₄—16¹/₂. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 97 — —. Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 96 — — —. Detto Peszt. 4% 96 — — —. Detto Medyol. 4% 94¹/₂—95. Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 92—92¹/₂, detto węgier. 81—81¹/₂, detto galic. 80¹/₄—80¹/₂, detto siedmiogr. 79¹/₂—79³/₄, detto innych krajów koron. 84—86. Oblig. bank. 2¹/₂% 64—64¹/₂ — Pożyczka loter. z r. 1834 310—312. Detto z roku 1839 129—129¹/₂ — Detto z r. 1854 105¹/₂—109³/₈. Renty Como 15⁵/₈—15⁵/₈. Galic. list. zastawne 4% 78—79. — Póln. Oblig. Prior. 5% 87¹/₂—87³/₄. Glognickie 5% 81—81¹/₂. Obligacye Dun. żegl. par. 5% 86—87. — Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 88—89. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 108—109. — Akcy bank. narodowego 968—970. — Akcy c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 235¹/₂—235³/₄. Akcy niż. austr. tow. eskomp. 114¹/₄—114¹/₂. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. — — —. Detto póln. kolei 168¹/₄—168¹/₂. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 272³/₄—272. Detto kolei ces. Eliz. po 200 zlr. z wplątą 30% 100¹/₄—100¹/₂. — Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 91¹/₄—91¹/₂. — Detto cisańskiej kolei żel. 100—100¹/₈. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 240¹/₂—241. — Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 186—186¹/₂. Detto losy tryest. 111—111¹/₂. Detto tow. żegl. parowej 538—540. Detto 13. wydania 101⁷/₈—102. Detto Lloyda 374—375. Peszt. mostu tańcuch. 59—60. Akcy młyna parowego wiad. 71—72. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 19—20. — Detto 2. wydania 29—30. Esterhazego losy 40 zlr. 82—82¹/₂. Windischgrätz losy 25¹/₂—25³/₄. — Waldsteina losy 27¹/₂—27³/₄. Keglevicha losy 15—15¹/₄. — Ks. Salma losy 42¹/₂—42³/₄. St. Genois 39¹/₂—39³/₄. Palfego losy 38¹/₄—38¹/₂. Clarego 37¹/₂—37³/₄. Amsterdam 2 m. 88 l. Angsburg 105³/₄. Bukareszt 31 T. 261¹/₂. Konstantynopol 31 T. 465. — Frankfurt 3 m. 105¹/₄ l. — — Hamburg 2 m. 77¹/₄. Liwurna 2 m. 105¹/₂. Londyn 3 m. 10—17. — Medyolan 2 m. 105¹/₄. Paryż 2 m. 123¹/₂. — Cesarzkich ważnych dukatów agio 8³/₄. — Dtto koron. 14 11—12. Napoleons'dor 8 17—17¹/₂. Angielskie Sover. 10 18—19. Imperyal Ros. 8 27—28. Srebro —.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 21. maja.

Oblig. długu państwa 5% 82³/₈; losowane obligacye 5% —; obligacye długu państwa 4¹/₂% —; 4% —; 3% —; 2¹/₂% —; pożyczka loter. z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 109¹/₂; pożycz. nar. z r. 1854 83¹³/₁₆. Ob banku —. Akcy bankowe 968¹/₂. Akcy zakładu kredytowego 237¹/₄. Akcy kolei póln. po 1000 zlr. 1988³/₄. Austr.-franc. akcy kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wplątą 273¹/₂; kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcy kolei nadcińskiej 200. Kolej cesarzowy Elżbiety 200. Kolej połud. póln. komunikacyjna —. Akcy żeglugi parowej na Dunaju po 500 zlr. —. Akcy żegl. parowej Lloyda po 500 zlr. 350. Akcy niższo-austr. Towarzystwa eskomp. 500 zlr 572¹/₂. Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galicyj. 80³/₄. detto węgierskie 81³/₄. Amsterdam —. Angsburg 105¹/₂. Bukareszt 262. — Konstantynopol 467. Frankfurt 104⁷/₈. Hamburg 77. Lipsk —. Liwurna 105¹/₂. Londyn 10—15. Medyolan 104⁷/₈. Marsylia 123. Paryż 123. Agio duk. ces. 8¹/₄.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 21. maja.

Hotel rosyjski: PP. Prawecki Eust., z Brzeżan. — Drożyński Włodz., z Krakowa. — Dunin Borkowski Alex., z Winniczek. — Białobrzyński Stanisł., z Dzidziłowa. Hotel europejski: PP. Berezowski Henr., z Wodnik. — Wybranowski Alex., do Szolomyi. Hotel Kuhna: PP. Pohorecki Franc., z Polski. — Papara Henr., z Bobiatyna.

Hotel podolski: PP. Bilański Wincenty, z Turza. — Górski Wincenty z Lipicy górnej.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 21. maja.

PP. Czajkowski Mik., do Dusanowa. — Drechsler Wal., do Stryja. — Golaszewski Jak., do Krzywego. — Morawski Wikt., do Raszkowa. — Matkowski Józ., do Kniażolnk. — Mokrzyński Doz., do Rolowa. — Nowosielski J., do Wojskowa. — Książ Puzyna Józ., do Slobudki. — Przybysławski Wład., do Wybranówki. — Poten Kar. i Fryder., i Paszkucki Ign., do Łahodowa. — Reus Kar., do Horodowa. — Rakowski Ant., do Lubeli. — Hr. Soltykow Al., do Moskwy. — Hr. Starzyński Boj., do Derewni. — Stanek Jan., do Wiszenki. — Hr. Stadnicki Jul., do Rosyi. — Ulaniecki Wład., do Slobudki. — Wilczyński Adam., do Majkówki. — Wilczyński Waler., do Dębicy.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 20. maja.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	324.71	+ 11.8°	71.4	połud.-wsch. sł.	jasno
2. god. popoł.	324.23	+ 19.4°	43.2	wschodni "	pochmurno
10. god. wiecz.	325.21	+ 9.6°	87.8	zachodni "	"

Wieczór burza i deszcz 5...26.

T E A T R.

Dziś opera niemiecka: „**Troubadour.**“ Gościenny występ pani Schreiber-Kirchberger i panny Maryi Kreuzer.

Termina

sprzedaży, kupna, dzierżawy, licytacji i t. d.

Dnia 25. maja: Licytacya na dostarczenie materiałów i rysztunków dla stacyi wojskowej w Drohowyżu we Lwowie. — Wyzierzawienie karczmy w Szkle w Jaworowie.

Dnia 26. maja: Sprzedaż realności pod nr. 38³/₄ we Lwowie. Wyzierzawienie dóbr Drohowyże. — Sprzedaż realności pod nr. 9 w Stanisławowie. — Wyzierzawienie dóbr kameralnych Jastrzębica w Żółtkwi.

Dnia 27. maja: Sprzedaż dóbr Okładów z attynencyami w Przemyślu. Sprzedaż realności pod nr. 592 w Śniatynie. — Sprzedaż realności pod nr. 369³/₄ we Lwowie.

Dnia 31. maja: Wyzierzawienie dochodów miejskich w Busku. — Licytacya na dostarczenie potrzebnych rekwizytów do pomieszek oficerskich w Drohowyżu za pomocą ofert we Lwowie.

Dnia 2. czerwca: Licytacya na wyrestaurowanie budynków parafialnych w Prusach we Lwowie.

Dnia 7. czerwca: Licytacya na przedsiębiorstwo osuszenia bagien Jaryczowskich za pomocą ofert we Lwowie.

KRONIKA.

— Dziennik *Czas* w nr. 110 donosi z Krakowa pod dniem 15go maja: Wprawna i pewna ręka profesora okulistyki przy uniwersytecie krakowskim Dra Sławikowskiego, przywróciła na początku tego miesiąca wzrok czterem osobom zupełnie ociemniałym, za pomocą operacyj w tutejszym szpitalu Śgo Łazarza wykonanych. Pierwszy Franciszek Nowak górnik z Wieliczki, 85 lat liczący, po szczęśliwym zdjęciu katarakty, pomimo podeszłego wieku, błogosławiając swemu dobroczyńcy opuścił d. 10. maja bez przewodnika o własnych już siłach jako zupełnie uleczony, szpital tutejszy. Drugi Michał Babuła z Toporowa obwodu tarnowskiego, 56 lat mający, podobnież po sztucznem uchyleniu zaciemka z oczu, wzrok uzyskał. Trzecia z pomyślnym skutkiem operowaną była Anna Niegborowiczowa żona rzeszowskiego policyanta, które ociemniawszy nagle przy praniu bielizny w rzece, przywieziona do Krakowa, po wyjęciu katarakty o własnych siłach już widząca będzie w stanie powrócić do domu. Operacya czwarta Józefy Skrzypcowej z Rząski 40 lat liczącej ruchliwości oczu i niespokojności chorej z największemi połączoną była trudnościami, które z podziwiającą zręcznością operator w jak najkrótszym czasie szczęśliwie zdołał pokonać. Podług spisów przez profesora Sławikowskiego utrzymywanych, ostatnia z powyższych wymienionych operacya jest już czterotysięczną, przez niego podczas wieloletniej praktyki lekarskiej wykonaną. Cyfra to ogromna 4000 operacyi byłaby zaprawdę nie do uwierzenia, gdyby nie to, że Dr. Sławikowski przez wiele lat praktykował jako profesor okulistyki we Lwowie i Krakowie, tudzież jako okulista przez Stany Galicyjskie zamianowany, objeżdżał był Galicyę i po drodze operacyi dokonywał. Każdy z powyższych operowanych czterech osób otrzymała na pamiątkę wyjętą z oczu zaciemniającą powłokę kataraktową w flaszczyce spirytusem napełnionej zachowaną.

Przewodnik lwowski.

Do nabycia w *Redakcyi Gazety Lwowskiej*: **Facsimile** następujących dokumentów zdjęte z oryginałów; w cenie po 20 kr. *Unia Brzeska.* Dokument z r. 1596. *Hodowica Lwów.* Dokument z roku 1371. Jan starosta Ruski nadaje wieś Hodowicę kościołowi Ś. Jana i klasztorowi Ś. Bazylego we Lwowie dla poratowania duszy dawniejszego dziedzica Piotra.

Porudno i Nowy Siedlec. Dokument z roku 1376. Władysław książę Opolski nadaje Braciom Rejnoldowi i Nynotkowi wieś Nowy Siedlec i Porudno prawem lennem, pod obowiązkiem pełnienia służby wojennej i mieszkania na Rusi.

Przedrzymiechy i Zarudce. Dok. z r. 1386. Mikołaj Słanka zeznaje w urzędzie Starościeńskim, iż sprzedał Benkowi posiadłość Zarudce i dworzysko Przedrzymiechy za 70 kup groszy.

Kościejów, Krotoszy, Lwów. Dok. z r. 1399. Król Władysław Jagiello nadaje Dominikanom lwowskim dwa dworzyska, z obowiązkiem dwóch mszy każdego tygodnia po wszystkie czasy.

Bachów. Dokument z roku 1774. Papież Klemens XIV mianuje Dominika Piotra Karwasieckiego koadjutorem biskupstwa Bachońskiego z prawem następstwa.

Plan Lwowa jakim był w XXIII wieku, do roku 1775 skreślił Maurycy hrabia Dzieduszycki 20 kr.

Dodatek tygodniowy Nr. 21.

przy dzisiejszej *Gazecie* zawiera:

1. Wacław Hieronim Sierakowski, starowierny pasterz z XVIII wieku przez Maurycego hr. Dzieduszyckiego. Dokończenie topografii miasta Lwowa. Ulice, gmachy, kościoły i posiadłości przedmiejskie. Objasnienie herbu na arsenale miejskim.
2. Wychowanie publiczne. Stan szkół, nauk i uczniow w roku 1856. I. Uniwersytet lwowski (dokończenie). II. Zakład medyczno-chirurgiczny we Lwowie.
3. Fundacye dobroczynne we Lwowie i za Lwowem dawne i terazniejsze. Karola Lingera stypendyum na jednego sluchacza medecyny albo dwóch chirurgow.
4. Unia Brzeska. Dokument z roku 1596.